

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകോനത്രിംശഃ സർഗഃ ||

സീതയാ ശ്രീരാമം പ്രതി തേന സഹായനോ വനഗമനഘൃത്യസ്യ
പ്രതിപാദനം

ഏതത് തു വചനം ശ്രുത്വാ
സീതാ രാമസ്യ ദുഃഖിതാ |
പ്രസക്താശ്രമുഖീ മന -
മിദം വചനമബ്രവീത് || 2.29.1 ||

യേ ത്വയാ കീർത്തിതാ ദോഷാ
വനേ വസ്തുവ്യതാം പ്രതി |
ഗുണാനിത്യേവ താൻ വിദ്ധി
തവ സ്നേഹപുരസ്കൃതാ || 2.29.2 ||

മൃഗാഃ സിംഹാ ഗജാശ്ചൈവ
ശാർദൂലാഃ ശരഭാസ്തഥാ |
ചമരാഃ സുമരാശ്ചൈവ
യേ ചാൻയേ വനചാരിണഃ || 2.29.3 ||

അദ്യഷ്ടപൂർവരൂപത്യാത്
സർവേ തേ തവ രാഘവ |
രൂപം ദൃഷ്ട്യാപസർവേയു -
സ്തുവ സർവേ ഹി ബിദ്യതി || 2.29.4 ||

ത്വയാ ച സഹ ഗന്തവ്യം
 മയാ ഗുരുജ്ഞാനായാ |
 ത്വദ്ദിയോഗേന മേ രാമ
 ത്യക്തവ്യമിഹ ജീവിതം || 2.29.5 ||

നഹി മാം ത്വത്സമീപസ്ഥാ -
 മപി ശക്രോപി രഘവ |
 സുരാണാമീശ്വരഃ ശക്തഃ
 പ്രധർഷയിതുമോജസാ || 2.29.6 ||

പതിഹീനാ തു യാ നാരി
 ന സാ ശക്ഷ്യതി ജീവിതും |
 കാമമേവംവിധം രാമ
 ത്വയാ മമ നിദർശിതം || 2.29.7 ||

അഥാപി ച മഹാപ്രാജ്ഞ
 ബ്രാഹ്മണാനാം മയാ ശ്രുതം |
 പുരാ പിതൃഗൃഹേ സത്യം
 വസ്തുവ്യം കില മേ വനേ || 2.29.8 ||

ലക്ഷണീഭ്യോ ദ്വിജാതിഭ്യഃ
 ശ്രുത്യാഹം വചനം ഗൃഹേ |
 വനവാസകൃതോത്സാഹാ
 നിത്യമേവ മഹാബല || 2.29.9 ||

ആദേശോ വനവാസസ്യ
 പ്രാപ്തവ്യഃ സ മയാ കില |
 സാ ത്വയാ സഹ ഭർത്രാഹം
 യാസ്യാമി പ്രിയ നാൻയഥാ || 2.29.10 ||

കൃതാദേശാ ഭവിഷ്യാമി
 ഗമിഷ്യാമി ത്വയാ സഹ |
 കാലശ്ചായം സമുത്പന്നഃ
 സത്യവാൻ ഭവതു ദ്വിജഃ || 2.29.11 ||

വനവാസേ ഹി ജാനാമി
 ദുഃഖാനി ബഹുധാ കില |
 പ്രാപ്യന്തേ നിയതം വീര
 പുരുഷൈരകൃതാത്മഭിഃ || 2.29.12 ||

കന്യയാ ച പിതൂർഗേഹേ
 വനവാസഃ ശ്രുതോ മയാ |
 ഭിക്ഷിണ്യായഃ ശമവൃത്തായാ
 മമ മാതുരിഹാഗ്രതഃ || 2.29.13 ||

പ്രസാദിതശ്ച വൈ പൂർവം
 ത്വം മേ ബഹുതിഥം പ്രഭോ |
 ഗമനം വനവാസസ്യ
 കാക്ഷിതം ഹി സഹ ത്വയാ || 2.29.14 ||

കൃതക്ഷണാഹം ഭദ്രം തേ
 ഗമനം പ്രതി രാഘവ |
 വനവാസസ്യ ശൂരസ്യ
 മമ ചർയാ ഹി രോചതേ || 2.29.15 ||

ശുദ്ധാത്മൻ പ്രേമഭാവാദ്ധി
 ഭവിഷ്യാമി വികൽമഷാ |
 ഭർതാരമനുഗച്ഛന്തീ
 ഭർതാ ഹി പരദൈവതം || 2.29.16 ||

പ്രേത്യഭാവേ ഹി കൽയാണഃ
 സംഗമോ മേ സദാ ത്വയാ |
 ശ്രുതിർഹി ശ്രൂയതേ പുൺയാ
 ബ്രാഹ്മണാനാം യശസ്വിനാം || 2.29.17 ||

ഇഹലോകേ ച പിത്യഭി -
 ര്യാ സ്ത്രീ യസ്യ മഹാബല |
 അദ്ഭിർദത്താ സ്വധർമേണ
 പ്രേത്യഭാവേപി തസ്യ സാ || 2.29.18 ||

ഏവമസ്മാത് സ്വകാം നാരീം
 സുവൃത്താം ഹി പതിവ്രതാം |
 നാഭിരോചയസേ നേതും
 ത്വം മാം കേനേഹ ഹേതൂനാ || 2.29.19 ||

ഭക്താം പതിവ്രതാം ദീനാം
 മാം സമാം സുഖദുഃഖയോഃ |
 നേതുമർഹസി കാകുത്ഥ
 സമാനസുഖദുഃഖിനീം || 2.29.20 ||

യദി മാം ദുഃഖിതാമേവം
 വനം നേതും ന ചേച്ഛസി |
 വിഷമഗ്നിം ജലം വാഹ -
 മാസ്ഥാസ്യേ മൃത്യുകാരണാത് || 2.29.21 ||

ഏവം ബഹുവിധം തം സാ
 യാചതേ ഗമനം പ്രതി |
 നാനുമേനേ മഹാബാഹു -
 സ്താം നേതും വിജനം വനം || 2.29.22 ||

ഏവമുക്താ തു സാ ചിന്താം
മൈമിലീ സമുപാഗതാ |
സ്താപയന്തീവ ഗാമുഷ്ണൈ -
രശ്രുഭിർനയനച്യുതൈഃ || 2.29.23 ||

ചിന്തയന്തീം തദാ താം തു
നിവർതയിതുമാത്മവാൻ |
ക്രോധാവിഷ്ടാം തു വൈദേഹീം
കാകുത്സ്മോ ബഹുസാന്ത്യയത് || 2.29.24 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഏകോനത്രിംശഃ സർഗഃ ||